

13.10.2024 21. helluntain jälkeinen sunnuntai

Kyse on samalla Nikean seitsemännen ekumeenisen kirkolliskokouksen pyhien isien sunnuntaista. Tätä sunnuntaita vietetään 11. - 17. lokakuuta. Mikäli se on 11. -12.10., silloin luetaan tämä epistola ja evankeliumi kyseisenä sunnuntaina ja vastaavasti sille päivälle merkitty epistola ja evankeliumi tänä sunnuntaina. Sunnuntaievangeliumit siis vaihtavat paikkaa, mikä ei vaikuta muiden päivien evankeliumilukuihin.

Päivän epistola

”Kun kuitenkin tiedämme, ettei ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä lain vaatimia tekoja vaan uskomalla Jeesukseen Kristukseen, olemme mekin uskoneet Jeesukseen Kristukseen, jotta tulisimme vanhurskaiksi häneen uskomalla emmekä tekemällä lain vaatimia tekoja. Eihän kukaan ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä mitä laki vaatii. Mutta jos meidätkin, jotka tahdomme tulla vanhurskaiksi Kristuksessa, havaitaan syntisiksi, onko Kristus siis synnin palveluksessa? Ei toki! Vasta jos alan uudelleen rakentaa sitä minkä olen hajottanut, osoitan olevani lainriikkoja. Lain vaikutuksesta minä kuolin, mutta kuolin vapaaksi laista elääkseni Jumalalle. Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani. (Gal. 2:16 – 20)

”Ettei ihminen tule vanhurskaaksi” on teologinen passiivi. Kyse on Jumalan toiminnasta. Tässä kuvataan ihmistä Jumalan tuomioistuimen edessä. Vanhurskaus saadaan uskomalla Jeesukseen Kristukseen. ”Tekemällä lain vaatimia tekoja” tarkoittaa toimimalla Mooseksen lain mukaisella tavalla. ”Olemme mekin uskoneet Jeesukseen Kristukseen” ilmaisee sen uskon, mikä sekä Paavalilla että Pietarilla on. He ymmärtävät kyvyttömyytensä tulla vanhurskaiksi tekemällä Mooseksen lain vaatimia tekoja. ”Eihän kukaan ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä mitä laki vaatii” tuo esille Psalmin ajatukset (vrt. Ps. 143: 2. ”sinun edessäsi ei yksikään ole syytön”). Laki kykeni osoittamaan ihmisen toiminnan vääräksi, mutta laki ei kyennyt vanhurskauttamaan ihmistä.

”Tulla vanhurskaiksi Kristuksessa” on muodollisesti oikea käänös. Tässä Kristus tulisi kuitenkin ymmärtää ”välineenä”, ”Kristuksen kautta” tai ”Kristuksen avulla”. Tämä sen takia, että teksti rinnastuu ”lain vaatimiin tekoihin”. ”Jos meidätkin... havaitaan syntisiksi” merkitsee samaa, kuin olla pakana (vrt. Gal. 2: 15), sillä kristityt ovat laista vapaita. ”Onko Kristus siis synnin palveluksessa?” on kysymys, johon ei odoteta vastausta lukijalta tai kuulijalta. Kirjoittaja antaa vastauksen: ”Ei toki!”

Paavali toteaa, että hänestä tulisi lainriikkoja, jos hän uudelleen noudattaisi lakia, sillä noudattamalla sitä uudelleen, hän tunnustaisi rikkoneensa lakia, kun hän luopui siitä. Tai jos hän tekisi laista itselleen normin, niin hän rikkoisi sitä (Room. 7: 21 – 23). Kristus ei ole synnin palveluksessa, vaan se on, joka uudelleen vaatii lain noudattamista. Tämän asian käsittelemisen taustalla on se, että nähtävästi Paavalia syytettiin juutalaisen lain hylkäämisestä ja sen takia häntä pidettiin lain rikkojana. Paavali osoittaa asian täysin päinvastaiseksi. Ne, jotka kristittyinä vaativat juutalaisen lain noudattamista, tekevät rikkeen.

”Lain vaatimuksesta minä kuolin, mutta kuolin vapaaksi laista”. Kristus ei ollut synnin palvelija, ja kristitty, joka on kasteessa liitetty Kristuksen ristinkuolemaan, elää nyt Jumalaa varten. Jumalaa varten eläminen ei ole syntiä, mutta se edellyttää osallisuutta Kristuksen kuolemaan ristillä. Ristiinnaulittuna hän on kuollut laille (Room. 7: 6). ”Lain vaikutuksesta minä kuolin” tuntuu aluksi ongelmalliselta. Ajattelu menee näin: juutalaisen lain vaikutuksesta Jeesus ristiinnaulittiin. Minut on liitetty Kristuksen ristille kasteessa. Kasteessa vapauduin laista, kuolin sille. Näin ”lain vaikutuksesta minä kuolin”. ”Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu” (vrt. Room. 6: 8 -11).

”Kristus elää minussa” merkitsee uuden ihmisen elämää. Se on uutta elämää, toimintaa, johon osallistuu Kristus. ”Elän uskoen Jumalan Poikaan” on kykyä ymmärtää uskossa, että todellisen elämän antaa Jumalan Poika.

”Joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani.” Kristus kuoli meidän kaikkien puolesta. Ihmisen on kuitenkin koettava asia niin, että Kristus kuoli minun puolestani. Tällöin Kristuksen kuolema vaikuttaa minun elämääni. Tämä edellyttää uskoa. Paluu lakiin merkitsisi, että Kristus ei kuollut puolestani. ”Antoi henkensä” kertoo Kristuksen omasta tahdosta, Hän toimi vapaaehtoisesti, jotta minä pelastuisin.

Päivän evankeliumi

”Mies lähti kylvämään siementä. Kun hän kylvi, osa siemenistä putosi tien laitaan. Siinä jyvät tallaantuivat, ja taivaan linnut söivät ne. Osa putosi kalliolle ja lähti kasvuun, mutta oraat kuivettuivat, koska eivät saaneet maasta kosteutta. Osa putosi keskelle ohdakkeita, ja kun oras kasvoi, kasvoivat ohdakkeetkin ja tukahduttivat sen. Mutta osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja tuotti satakertaisen sadon.” Tämän sanottuaan Jeesus huusi: ”Jolla on korvat, se kuulkoon!” Opetuslapset kysyivät Jeesukselta, mitä vertaus tarkoitti. Hän sanoi: ”Te olette saaneet oppia tuntemaan Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille ne esitetään vertauksina, jotta he nähdessäänkään eivät näkisi

eivätkä kuullessaankaan ymmärtäisi. Vertaus tarkoittaa tätä: Siemen on Jumalan sana. Tien laitaan pudonnut siemen tarkoittaa ihmisiä, jotka kuulevat sanan mutta joiden sydäimestä Paholainen heti tulee ottamaan sen pois, jotta he eivät uskoisi ja pelastuisi. Kalliolle pudonnut siemen tarkoittaa niitä, jotka sanan kuullessaan ottavat sen iloiten vastaan mutta uskovat vain hetken aikaa. Heillä ei ole juurta, ja niin he koetukseen joutuessaan luopuvat. Ohdakkeisiin pudonnut osa tarkoittaa niitä, jotka kuulevat sanan mutta sitten tukahtuvat elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin. He eivät tuota kypsää satoa. Mutta hyvään maahan pudonnut siemen tarkoittaa niitä, jotka sanan kuultuaan pysyvät siinä puhtain ja ehein sydämin ja kestävinä tuottavat satoa.” (Luuk. 8: 5 – 15)

Psalmien kirjassa kerrotaan vertauksista: ”Minä avaan suuni vertauksiin, tuon julki menneisyyden arvoituksia” (Ps. 78: 2, Septuagintan mukainen käännös). Jeesus itse käytti tätä lainausta (Matt. 13: 35). Kirkko ymmärtää, että psalmin teksti kertoo etukäteen Jeesuksen toiminnasta. Vertauksien avulla kuulija haastetaan miettimään vertauksen tarkoitusta. Se avautuu Jeesukseen uskovalle, muille se pysyy salattuna.

Vanhassa kirkossa ymmärrettiin, että ”Mies lähti kylvämään” tarkoittaa Jeesuksen lähtöä Isän helmasta, Hänen tuloaan maailmaan. Hän aloittaa kylmämisen on luomakunnan luominen, kaikki luomakunnassa on Hänen sanaansa, Hänen todistustaan. Hän toimi profeettojen kautta, jotta Hänen sanansa leviäisi. Hän sanoi: ”Mutta minä sanon”, sillä Hän puhui omaa sanomaansa. Hänen puheensa, siemenensä, kuulivat erilaiset ihmiset ja he vastaanottivat sen eri tavoin. Opetuslapsilleen Hän antoi ymmärryksen, kuten myös niille, jotka uskoivat Häneen, muille se pysyy salaisuutena.

Sama kertomus on Matteuksella (Matt. 13: 1 – 23) ja Markuksella (Mark. 4: 1 – 20). Luukas käsittelee Jumalan Sanan kuulemista ja sitä, mitä on olla opetuslapsi. Hän painottaa kertomuksessaan siementä. Vaikka kylväminen näyttää päättyvän kylvämismenetelmän takia katastrofiin, on sato kuitenkin uskomattoman hyvä. Tässä on luotettava Jumala, joka viime kädessä toteuttaa Jumalan valtakunnan. Kuulemisesta tulee johtoate ja haaste tälle osalle evankeliumia.

Luukas on pehmentänyt Jeesuksen puhetta. Markus kirjoittaa ”nuo ulkopuoliset” (Mark. 4: 11), Luukas kirjoittaa ”muille”. Luukkaalla opetuslapset paitsi kuulevat vertaukset Jumalan valtakunnasta, saavat myös armon tietää, mitä se merkitsee jokapäiväiselle kristilliselle elämälle. Luukkaalla myös korostuu se maaperä, mille siemen putoaa.

Sanan kuuleminen ei riitä. Kuullun sanan voi Paholainen viedä. Ihminen on kovettanut sydämensä niin, ettei sana tee minkäänlaista vaikutusta. Kallioiseen maaperään pudonnut sana ei kestä elämän koettelemuksissa. Erilaiset houkutus- ja johdattavat ihmisen pois sanan luota. Nautinto, huolet ja

rikkaudet voivat tukahduttaa Jumalan sanan vaikutuksen. Rikkaus sinänsä ei ole paha asia, mutta sen väärä käyttäminen tai vain siihen turvautuminen ei ole oikein. Rikkauden jakaminen puutteenaisten kanssa muuttaa tilanteen hedelmälliseksi. Puhtain sydämin ja kestävinä elävät tuottavat moninkertaisen sadon. He pitävät Jumalan sanasta kiinni ja antavat sen ohjata elämäänsä.